

Centar za građansku suradnju Livno
Gabrijela Jurkića 8a (Livnopotovi)
80101 Livno, Bosna i Hercegovina
Tel/fax: +387 34 202770, E-mail: cgs-li@tel.net.ba

INFORMACIJA o zakonima i drugim propisima u 2019. godini

U 2019. godini praćene su aktivnosti i postupak rasprave i usvajanja novih zakonskih i podzakonskih propisa u Federaciji BiH, prvenstveno onih koji se tiču radnika i radnica, ali i drugih propisa koji imaju opći karakter i posredno utjecaj na sektor rada i socijalne zaštite.

Tokom 2019. godine usvojen je manji broj zakona i podzakonskih akata, generalno. Nekolicina njih direktno ili indirektno regulira status, odnosno prava radnika iz oblasti rada i socijalne zaštite.

Zastoj u formiranju vlasti na Federalnoj razini, kao i kantonalnih vlada, razlog su veoma malog broja usvojenih propisa.

Jedan od krucijalnih zadataka Parlamenta Federacije BiH u 2019. godini bio je usvajanje Zakona o zaštiti na radu. U Federaciji BiH još uvijek se primjenjuje stari Zakon o zaštiti na radu iz Republike BiH koji datira iz 1990. godine. Zakon je neprimjenjiv u pogledu kaznenih odredbi jer su iste iskazane u valuti koja nije u primjeni u BiH. Osim toga, zakon i u drugim segmentima nije usklađen sa Konvencijama MORa i direktivama EU.

Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH usvojio je 24.9.2019. godine Prijedlog zakona o zaštiti na radu (koji je većim dijelom usklađen sa međunarodnim standardima). Da bi isti bio primjenjiv u Federaciji BiH, zakon treba da usvoji u istovjetnom tekstu i Dom naroda Federalnog parlamenta.

U 2019. godine usvojeni su sljedeći zakoni i drugi propisi:

1. Zakon o izmjenama Zakona o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", br.: 54/19/31.7.2019.)

Novim izmjenama i dopunama zakona promijenjen je rok trajanja finansijske konsolidacije u društvima sa većinskim učešćem državnog kapitala. Odredbom čl. 8. stav (3) bilo je utvrđeno da postupak konsolidacije ne može biti duži od 10.07.2019. godine. Rok je pomjeren do 31.12.2021. godine.

2. Zakon o pravima demobiliziranih branitelja i članova njihovih porodica ("Službene novine FBiH", br.: 54/19/ 31.7.2019.)

Ovim zakonom uređuju se prava, uvjeti i postupak za ostvarivanje prava demobiliziranih branitelja i članova njihovih porodica. Zakon daje povoljnije uvjete za branitelje i članove njihovih porodica u vezi sa radnim odnosom, kao što je osiguranje povoljnijeg uvjeta za zapošljavanje i prioritet pri zapošljavanju, prijevremeno povoljnije zapošljavanje u skladu sa drugim zakonima, te duži godišnji odmor po osnovu učešća u Oružanim snagama.

Međutim, do kraja godina nisu osigurane sve pretpostavke za potpunu implementaciju zakona. Sačinjen je jedinstveni registar boraca koji je dostupan na web stranici Federalnog ministarstva za boračka pitanja. Lica na koja se zakon odnosi, treba da posjeduju identifikacijske kartice kojima dokazuju svoj status na temelju čega ostvaruju prava iz zakona. Federalno ministarstvo za boračka pitanja nije u zakonskom roku od 60 dana donijelo propis kojim se uređuju uvjeti, način i postupak izdavanja identifikacijske kartice. Tako da zakon nije moguće potpuno primijeniti, pa ni u pogledu korištenja dužeg trajanja godišnjeg odmora branitelja kao radnika. Poslodavac je bio dužan u roku od 90 dana od stupanja na snagu zakona svojim pravilnikom odnosno drugim aktom propisati način, uvjete i postupak ostvarivanja prava radnika. Rok za usklađivanje bio je 8.11.2019. godine.

3. Presuda Ustavnog suda FBiH - kojom se mijenja čl. 116. Zakona o PIO ("Službene novine FBiH" , br.: 93/19).

Presudom je osporena odredba čl. 116. Zakona o PIO, i omogućeno je da lica koja su ostvarila pravo na penziju, to svoje materijalno pravo i dalje ostvaruju bez obzira da li će naknadno zasnovati radni odnos sa poslodavcem, odnosno steći status osiguranika u obaveznom osiguranju.

4. Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Federaciji BiH (“Službene novine FBiH”, br.: 13/19 /27.2.2019.)

Uredba na nivou Federacije BiH donesena je na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu iz 2018. godine.

Na osnovu ove uredbe u većini kantona Federacije BiH i to:

- **Uredbu o postupku prijema u radni odnos u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama, pravnim licima s javnim ovlaštenjima na teritoriji kantona, grada ili općine, u javnim ustanovama i javnim poduzećima čiji su osnivači kanton, grad ili općina, te u privrednim društvima u kojima kanton, grad ili općina učestvuju sa više od 50% ukupnog kapitala (Sl. novine KS“, broj 9/19 od 28.2.2019.);**
- **Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u USK (“SL. glasnik USK” br.7/19 od 5.4.2019.);**
- **Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Srednjobosanskom kantonu (“Sl. novinama SBK“, broj 7/19 od 10.7.2019.);**
- **Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Tuzlanskom kantonu (“Sl. novinama TK“, broj 4/19 od 7.4.2019.);**
- **Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u HNK/HNŽ (Sl. novinama HNK, broj 4/19 od 5.7.2019.);**
- **Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu (Sl. novinama ZDK, broj 8/19 od 11.6.2019.);**
- **Uredbe o postupku prijema u radni odnos u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama, pravnim osobama s javnim ovlaštenjima na teritoriji kantona, grada ili općine, u javnim ustanovama i javnim poduzećima čiji su utemeljitelji kanton, grad ili općina, te u gospodarskim društvima u kojima kanton, grad ili općina učestvuju sa više od 50% ukupnog kapitala (“Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde” broj: 8/19)**

5. Pravilnik o radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, postupku utvrđivanja i postupku revizije radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem (“Službene novine FBiH”, br.: 26/19/ 19.4.2019.)

6. Pravilnik o listi profesionalnih bolesti ("Službene novine FBiH" br.45/19). Lista je donesena u skladu sa novim Zakonom o PIO koji se primjenjuje od 01.3.2018. godine.

Udruženje poslodavaca Federacije BiH predložilo je set zakona koji su vezani i za oblast rada i zapošljavanja.

Također, u skladu sa Zakonom o radu Federacije BiH Vlada FBiH uz konsultaciju sa ESV FBiH utvrđuje najnižu plaću. U pripremi je metodologija koju treba da uradi Federalni zavod za planiranje na temelju koje će se razgovarati o utvrđivanju najniže plaće u Federaciji BiH i njenom povećanju s obzirom na troškove života i druge uvjete.

Utvrđivanje najniže plaće treba da ide u setu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima. Prijedlog zakona o porezu na dohodak utvrđen je od strane Vlade Federacije BiH i zagovara se oporezivanje svih davanja radnicima uključujući i naknade za topli obrok, regres i sl.

Predložen je Prednacrt zakona o reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca kao i radni materijal zakona o ustupanju radnika. Zakon o ustupanju radnika predložilo je Udruženje poslodavaca, u skladu sa Konvencijom MORa 181. koju je BiH ratificirala. Sindikat je dao vrlo jasan stavu pogledu oba zakona, a naročito zakona o ustupanju radnika. Smatramo da nije vrijeme da se o tom zakonu raspravlja i da će isti dodatno ugroziti radnike.

Zakon o reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca uvodi reprezentativnost tzv. "strukovnih sindikata" na nivou kantona što može biti vrlo opasno jer na taj način čini diskriminaciju među radnicima i pravi tzv. elitističke sindikate, što u konačnici dovodi do cijepanja sindikata i njihovog potpunog slabljenja.

**LEJLA ĆATIĆ i
CENTAR ZA GRAĐANSKU SURADNJU LIVNO**

Datum: 31.12.2019. godine